

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรี่ที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีขั้นตอน
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในผู้ป่วยวัณโรค

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกสุขภาพและพฤติกรรมศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ.2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลของโปรแกรมการเลิกบุหรี่ที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมร่วมกับ
แรงสนับสนุนทางสังคม ในผู้ป่วยวัณโรค

THE EFFECT OF THE STAGES OF CHANGE AND SOCIAL SUPPORT APPLIED TO A SMOKING
CESSATION PROGRAM AMONG TB PATIENTS

นางวาทรีหญิงอังคณา วนาอุปถัมภ์กุล 4736280 PPHP/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร. มณฑา เก่งการพานิช, ปร.ด., รศ.ธราดล เก่งการพานิช, พบ.ม.
ผศ.ดร.ลักขณา เดิมศิริกุลชัย, ปร.ด.

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการเลิกบุหรี่ที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในผู้ป่วยวัณโรค กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยวัณโรคที่สูบบุหรี่ ที่เข้ารับการรักษาที่สำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 19 คน ซึ่งกิจกรรมในโปรแกรมประกอบด้วยทำให้คำปรึกษารายบุคคลตามระดับความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การให้สุศึกษาและการฝึกจิตทำสมาธิเป็นต้น รวมทั้งการให้แรงสนับสนุนทางสังคมโดยผู้ใกล้ชิดของผู้ป่วย เป็นเวลา 4 เดือน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง เรื่องการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค และอันตรายจากการสูบบุหรี่ ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการเลิกสูบบุหรี่ ความคาดหวังในผลที่ได้รับจากการเลิกสูบบุหรี่ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ด้วยสถิติ paired t-test และ Independent t-test

ผลการวิจัยพบว่าโปรแกรมการเลิกบุหรี่พัฒนาขึ้น โดยประยุกต์ทฤษฎีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม ไม่ทำให้ผู้ป่วยวัณโรคที่สูบบุหรี่มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค และอันตรายจากการสูบบุหรี่ ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการเลิกสูบบุหรี่ และความคาดหวังในผลที่ได้รับจากการเลิกสูบบุหรี่ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าผู้ป่วยวัณโรคที่สูบบุหรี่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้คิดเป็นร้อยละ 52.7 มากกว่านั้นพบว่า ภายหลังจากทดลองไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค และอันตรายจากการสูบบุหรี่ ความคาดหวังในผลที่ได้รับจากการเลิกสูบบุหรี่ และแรงสนับสนุนทางสังคม แต่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการเลิกสูบบุหรี่ ระหว่างกลุ่มที่เลิกบุหรี่ได้สำเร็จและกลุ่มที่เลิกไม่ได้ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ หน่วยงานบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ป่วยวัณโรคควรมีกิจกรรมช่วยเลิกบุหรี่ร่วมอยู่ในการให้บริการและส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและชุมชนในการช่วยให้ผู้ป่วยเลิกสูบบุหรี่

คำสำคัญ : โปรแกรมเลิกบุหรี่ / ผู้ป่วยวัณโรค

216 หน้า

THE EFFECT OF THE STAGES OF CHANGE AND SOCIAL SUPPORT APPLIED TO A SMOKING CESSATION PROGRAM AMONG TB PATIENTS

CPT AUNGKANA WANAUPPATUMKUL 4736280 PPH/M

M.Sc.(PUBLIC HEALTH) MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCES

THESIS ADVISORY COMMITTEE : MONDHA KENGGANPANICH, Ph.D.,
THARADOL KENGGANPANICH, M.A., LAKKHANA TERMSIRIKULCHAI, Ph.D.**ABSTRACT**

This quasi-experimental research aimed to study the effect of the stages of change and social support applied to a smoking cessation program among 19 Tuberculosis Patients who tended to smoke at the TB office of the Center of Disease Control at the Ministry of Public Health. The program was composed of several activities, such as individual counseling based on their level of thinking concerning quitting smoking, health education, spiritual meditation, and concentration. The activities of the program were with social support from a close friend or family member. The program was conducted over 4 months. The effects of the program were evaluated by questionnaires, pre- and post- program, and differential analyses of the mean, regarding the risk perception of disease and harm from smoking. An analysis of the following was also conducted- expectations regarding quitting smoking, the difference in quitting smoking, and the results between people who were able to quit smoking versus those who were not, according to paired t-test and independent t-test.

The results showed that after TB patients participated in the smoking cessation program, the posttest means regarding the risk perception of disease and harm from smoking, self-efficacy expectation to quit smoking, and the expectation of quitting smoking did not differ with the pre-test means. Nevertheless, 52.7 percent of TB patients succeeded in quitting smoking. After participation in the smoking cessation program, the means regarding the risk perception of disease and harm from smoking and the expectation of the effects of quitting smoking did not differ between “could quit” and “could not quit” respectively. ($p=0.024$) The results demonstrated that health services for TB patients should integrate the smoking cessation program in TB service and promote the role of family and community to help TB patients to quit smoking.

KEY WORDS: SMOKING CESSATION PROGRAM / TB PATIENTS

216 pages